

Molitev za srečno izvolitev novega papeža.

Iz globočine srca te ponižno prosimo, o Gospod! da po Svoji neskončni milosti sveti rimsko-katoliški cerkvi takega najvišega Pastirja podeliš, ki bo po svoji pobožni gorečnosti za naše vzveličanje Tebi vedno dopadljiv, Tvojemu ljudstvu pa po modrem vladarstvu v čast Tvojega imena vsikdar častljiv. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu, Tvojem Sinu, kateri s Teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Kakor hitro se pa bo izvedelo ime novega papeža, se bo nemudoma oznanilo vernemu ljudstvu z opominom, da je naša dolžnost, za novoizvoljenega papeža moliti.

Prvo nedeljo potem, ko se bo volitev novega papeža izvršila, se naj v vsaki župnijski cerkvi opravi v zahvalo slovesna božja služba z zahvalno pesmijo *Te Deum laudamus*.

Od tiste dobe naprej se naj kakor pri sveti maši, tako tudi pri litanijah za novega papeža moli po njihovem imenu.

Kjer so ces. uradniki, se naj k zadušnicam za pokojnim papežem, kakor tudi k zahvalni božji službi po izvolitvi novega papeža dostojno povabijo.

Tako se hočemo tedaj vsi pod mogočno roko božjo, da nas poviša ob času obiskanja (I. Petr. 5, 6), kajti »Velik si, o Gospod, vekomaj in na veke trpi Tvoje kraljestvo« (Tob. 13, 1) Prav tega kraljestva božjega na zemlji, edine svete katoliške cerkve se hočemo te dni, ko globoko žalujemo, tem tesneje okleniti in se je skrbno držati, ker zunaj nje ni vzveličanja upati. Amen.

Dano v Mariboru, na praznik sv. Emilijana spoznavalca in sv. Praksede, rimske device in mučenice, dne 21. julija 1903.

Mihael,
knez in škof.

Politični ogled.

Ljudsko šolstvo v Avstriji. Ravno kar je izšel drugi zvezek 62. dela »Avstrijske statistike«, ki poroča, da je bilo do 15. maja 1902 število ljudskih šol v Avstriji 20.442, leta 1850 pa jih je bilo samo 12.784. Meščanskih šol je 822, Češka jih ima 419. Celodnevni poduk je imelo le 675 odstotkov šol, na Kranjskem ima poldnevni poduk 70 odstotkov šol, v Galiciji 80 odstotkov. Od 100 ljudskih šol ima nemški učni jezik 39,6 odstotkov, slovanski 53,6 odstotkov, laški 4,0 odstotkov in mešani 2,8

odstotkov. Število nemških šol se je od leta 1880 do 1900 znižalo od 429 odstotkov na 39,6 odstotkov, laških pa od 5,7 na 4,0 odstotke. Število šol s slovanskim učnim jezikom se je pa pomnožilo v istem času od 43,6 na 53,0 odstotkov. Leta 1900 je bilo na vseh ljudskih šolah v Avstriji 75.536 učiteljskih moči, in sicer 53.070 moških in 22.466 ženskih. Trst ima več učiteljev nego učiteljic. Provizoričnih učiteljev je 177 odstotkov, provizoričnih učiteljic pa 44,7 odstotkov. Manj kot 600 K letne plače je imelo 496 učiteljev in 1566 učiteljic; od 600 do 1300 kron 12.624 učiteljev in 6989 učiteljic. Nad 2000 kron plače je imelo 11.768 učiteljev in 1926 učiteljic. Od 100 učiteljev je imelo torej manj kot 1200 kron plače 34 odstotkov, od učiteljic 61,5 odstotkov. 248.772 šolskih otrok je imelo do šole nad 3 km. daleč.

Bosna in Hercegovina. Umrl je mnogoletni upravitelj zasadenih balkanskih dežel Bosne in Hercegovine, Benjamin baron Kallay. Vsa njegova upraviteljska modrost je bila, da je ustvaril mnogo lepih stavb in podjetij, za gospodarsko okrepčanje in prosvetni napredek pa nič ni storil. Bil je Madjar ter povsod dajal Madjarom in Nemcem prednost. Ako bi bili jugoslovanski politiki za kaj, bi z vsemi močmi delali na to, da dobi Bosna in Hercegovina Slovane za upravitelja. Toda Bianchini in tovariši bodo ropotali še le pozneje, ko bo že vse prepozno. Sedaj je na jugu vroče in politiki počivajo v senci.

Dogodki v Srbiji. Velikansko pozornost vzbujajo odkritja bivšega srbskega ministrskega predsednika dr. Vladan Gjorgjevića, ki jih priobčuje v listu »Zeit«. Kralja Aleksandra slika kot propalega človeka, ki je zapovedal celo svojega očeta umoriti, a napad se ni posrečil. S tem meni dr. Gjorgjević ponesrečeni napad Knezarića na kralja Milana. Vojake, ki so umorili kralja Aleksandra in kraljico Drago, imenuje junake, ki so storili svojo narodno dolžnost. Kabinetni tajnik kralja Aleksandra dr. Miloš Petronijević je odpuščen iz državne službe. Na njegovo mesto je imenovan dr. Nenadović. Dr. Nenadović je te dni odpotoval v Zenovo, da razpusti ondodni dvor kralja Petra. V Nišu so bile zadnji teden občinske volitve. Došlo je do takih izgrediv, da so morali volitev prekiniti. Liberalci so se borili z radikalci. Nova skupščina bode imela 150 poslancev. Doslej jih je imela 130. Iz Biaritz se poroča, da se je kraljica Natalija izjavila, da ne reflektira na zapuščino umorjenega svojega sina ter prepušča dedščino sestricini kralja Aleksandra, Nataliji Kostantinović, kateri je kraljica Natalija krstna botra in ki ima za

moža črnogorskega princa Mirka. V Belgradu so razširjene vesti, da se namerava kralj Peter zopet poročiti, in sicer z neko rusko princezino. Dr. Nenadović bo radi tega potoval v Petrograd.

Makedonija. Turčija se je pripravljala na vojsko proti Bolgariji, a Rusija in Avstrija sta odločno nastopili proti Turčiji ter ji izrekli, da vojske z Bolgarijo ne bosta trpeli. Vsled tega so vojne priprave na bolgarski in turški strani ustavljene. Ustasi pa ne mirujejo! Pri Petrovem selu nedaleč od Soluna je bila več ur trajajoča borba ustašev s turškimi vojaki, katerih je mnogo padlo. V Trikvešu so imeli ustaši shod. Predsedoval je Boris Sarafov, ki je dejal: »Solun je nevesta Bolgarske. Nevesta in ženin sta se videla na dan solunskega atentata. Meseca julija bomo nevesto zasnubili, mesec pozneje pa bo svatba. Štirje naši bratje bodo vam iz Soluna poročali kaj je storiti za snubitev in kaj za svatbo!«

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. gor. (Specminčice na zadnji mladeniški shod.) O priliki zadnjega veličastnega shoda mladeniškega so se pokazali nekateri Trojičani v pravi luči. Največje zasluge si je stekel oni tržan, kateri je posebno na jednega mladeniča iz bližnje župnije obrnil vso pozornost. Ko je ta spremil tujega narodnega gospoda v bližnjo gostilno, da se od dalje poti pokrepča, kamor si zgoraj označeni ni sam upal radi nasprotnih divje druhali, glejte, tedaj je letel označeni posilinemški gospod kar v samostan, naj bi vsi gg. duhovniki hiteli gledat, kako označena dva v tamošnji gostilni kričita. Sedaj pa Vas vprašamo, posilinemški gospod, ali ste čuli ta naša dva vsaj eno glasno besedo izpregovoriti? Še niti tedaj, ko ju je tamošnja druhal začela z nemškimi pesmimi izzivati, da sta se vsled tega prej odpravila, kakor je omenjeni gospod dobil zahtevano pokrepčilo. V sredo pa je bil časten dan za naše nemčurčke, ko so jih obiskali imenitni gospodje iz »Štajerčevega« in »Mariboržankinega« uredništva. Ti poslanci so si s slastjo zabileževali lažnjive podatke, posebno o omenjenem mladeniču, kateri je trn v peti trojiškim nemčurjem. Svoji k svojim!

Kapela pri Radgoni. (Piskrovez.) Ker sem že enkrat navajen vednega klatenja po svetu, zatoraj ne morem dolgo strpeti doma. Neka čudna sila goni me vedno dalje. Ko se doma nekoliko oddahnem ter založim svojo puto z novim materijalom, pa hajd

Listek.**Kjer Bog, tam sreča.**

Spisal Godunov.

Sklonil se je k materi, da je čul njene besede; kajti govorila je težko, pretrgano, tiho. Zdaj in zdaj je zakasljala in nagnila glavo na blazine, jo zopet vzdignila in nadaljevala. Pazljivo je poslušala in zdelo se mu je, da se mu materine besede poglobljajo tja v globočino srca, da mu ostanejo tam neizbrisne, da jih bo pomnil vedno. In pri tem je komaj zadrževal jok, saj je čutil, da so to zadnji opomini njegove sladke, sladke mamice.

... Janko, vedi, da boš tako srečen, a le tako. Ravnaj se po svoji vesti, ravnaj se po naukih svoje matere! Ne pozabi Boga, vedno misli le na to, kar ugaja Njemu, ne daj se premotiti od sveta ...

In sin je poslušal, in besede so mu se-gale v srce.

Dalje je govorila mati, in verno jo je poslušal Janko.

Še isto noč pa je umrla s sladko zavestjo, da bo njen Janko res ravnal po njenih naukih, kot ji je obljubil.

Njegov oče je bil premožen tovarnar, a Janko se ga ni spominjal. Umrl mu je še, ko je bil on otrok. No, ravno mnogo bogastva ni ostalo za njim. Nesrečne spekulacije so pobrale več kot dve tretjini njihovega premoženja, tako, da je morala sicer njegova mati skrbeti za dobro vzgojo svojega sina, a pri tem je morala vendar zmanjšati svoje potrebe in živeti skromnejše.

Toda ravno te izpremembe so bile Janku v veliko srečo. Kajti tako je bila vedno z njim njegova mati ter čuvala njegovo nepokvarjenost in njegovo poštenost. Ljubila ga je — svojega edinca — z največjo materinsko ljubeznijo in zato je tudi sklenila, vzrediti v njem pravega, poštenega, krščanskega moža.

Ko je obiskoval gimnazij, je stanovala ona z njim; pri najmanjšem pojavu kakega pohujšanja, kadar je zapazila kak slab utis na Jankovi duši, je hitela, da odstrani vse te male madeže.

Ko pa je moral iti na vsučilišče, je sklenila tudi sama ga spremiti tja in ostati pri njem ter čuvati njegovo krasno dušo. Kajti vedela je, koliko mladih se izpridi ravno na univerzah, poznala je ono demoralizujoče življenje v velikih mestih, ki pokvari toliko src.

Res je šla z njim, a čuvala ga ni dolgo...

Tako je ostal Janko zdaj sam, saj sorodnikov ni imel mnogo in še ti, ki jih je imel, so bili oddaljeni in se niso mnogo brigali zanj, ostal je sam...

Sam? — Ne, poznal je še srce, ki je čutilo z njim, ki je mislilo nanj, ki je bilo pripravljeno iti z njim v smrt.

Bila pa je to hčerka njegovega hišnega gospodarja, s katero se je seznanil ravno pred smrtjo svoje matere. Ta se ni vstavljala tej mladostni ljubezni, kajti poznala je zlatolaso Ido, pridno, pošteno dekle.

A že čez nekaj mesecev se je videlo, da ni več nad Jankom skrbnega, čuvajočega očesa matere. Začel je z malim — družil se je s tovariši, saj se je zdaj tako dolgočasil doma, pozneje je popival, vendar misli na materine opomine so ga odvrčevale od kaj hujšega.

* * *

Nekdaj pa je sedel s svojimi tovariši v gostilni. In tedaj je napeljal eden izmed njih, ki je bil prej pri Janku na stanovanju ter videl Ido na stopnicah, govor nanjo. Ker pa je vedel, da jo ljubi Janko, jo je začel opravljati, češ, da je nepoštena, zlobna...

Janko, ne več trezen, mu je začel ugovarjati, in naposled mu je priklopila jeza in siknil mu je:

* * *

zopet na pot! Tako korakam nekega dne s puho na plečah mimo Hrvatove gostilne pri Kapeli, kjer je glavna zaloga »Štajerca«, namenjen v Laponce. Čudno ime to, Laponci, kaj ne gospod urednik? No, pa kaj morem jaz zato. Ne vem tudi, je li to vas ali vrh, čeravno imam tu blizu svoj brlog, le toliko vem, da so Laponci v grozno veliki grabi. Pa predno pridem v Laponce, zglašim se zgoraj pri Marandžari, tam zvežem nekoliko piskrov in par rajnglic za cvrtje, dobim par grošev ter kupico žganja, pa grem dalje. Oh, žganje, moja ljuba kapljica, kako si me pozivila! — Prav korajžen grem dol po šumi v Laponce; kar naenkrat pa nekaj zašumi, mislim sem: to mora biti najmanj medved. Pogled ga spaka — mimo mene prasne le velika ptujska krota naravnost dol v grabo. Jaz že od narave šaljav, zraven pa še rado-veden, kam se bo obrnila ta golazen, hitro sklenem s to stvarjo narediti mal »hec«. Naglo vrežem za njo. Pa to je šment pri taki reči; nekoliko sem šepav na eno nogo, nekaj so mi nogo solile zavoljo zavžitega žganja, pa tega besa nisem mogel dohajati. Pa videl sem vendar to vražjo zgago, da je smuknila k Turhi grozno tuleč: brani me, brani me, on gre, on gre. Stric jo sočutno vprašajo, kaj je ali kdo gre, nakar jim ona pravi, da gre piskrovez in da ta bognasgavaruj zna neki celo krote rinkati. V tem pa že stopim jaz pred strica, na kar stari z žabico v roki skoči v hišo ter mi ravno pred nosom zatresne vrata. Jaz pa, ker sem že naredil eden »hec«, naredim še eno vragolijo ter tresnem puho s svojo ropotijo v duri, da se je vse streslo tako, da se je prestrašila Turhova hči, ona namreč, ki jo ima Petkov Juža za ženo, in to tako prestrašila, da ne upa neki več od hiše k svojemu možu.

Svedram dalje do Štiha, kak je »cimerman majster«. Popravim gospodinji ponve, zadrghnem par piskrov, prekolnem »Štajerca« pred gospodom mojstrom in maham jo dalje. Pridem do hiše, koder se pravi pri Jiričevih. Pridem je gospodar ter skrbna gospodinja te hiše, toda njiju sin Tunek! Ker v hiši v pričo svojih poštenih starišev ne sme brati in imeti ptujskega krepesala, ima ga in bere v konjskem hlevu. Tunek, Tunek! Jaz bi ti svetoval, da rajši na kaj drugega bolj paziš kakor na ptujsko korundičo.

No, in tako gospod urednik za danes z Bogom, morebiti v kratkem kaj več, kajti »kšefta« še imam dosti. Mogoče ste gospod urednik tudi slišali, da je ptujski bes v eni svojih umazanih števil kvasil o nekem piskrovezu. Kaj ne, da se mu čimdalje bolj blede? Piskrovez

Makole. Dne 1. julija t. l. umrl je v zaporu c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru Štefan Samastur, doma iz tukajšne občine Štatenberg, v 19. letu življenja, eden izmed tistih fantov, ki so lani, dne 16. julija napadli našega čast. gosp. kapelana Antona Miklič, da je moral vsled dobljenih ran v cvetu življenja smrt storiti. To je drugi slučaj smrti, ki je zadela udeleženca tistega ponočnega napada. Prvi se je dogodil lani 8. septembra, ko je Franc Pinter, doma iz Varoža, star 17 let, v Poličanah, daleč od svojega doma, takorekoč na cesti nagle in neprevidene smrti konec vzel. — (Naši poslanci.) Sredo, dne 8. jul. delila se je izredna podpora, dovoljena od c. kr. ministrstva vsled nujnega predloga naših drž. poslancev gg. Robiča in Žičkarja lanskega leta našim po toči, povodnji in drugih uimih jako poškodovanim občinam: Sv. Ana pol. Makol, Jelovec, Dešno, Pečke, Stopno, Štatenberg v znesku po 6000 K. Vsi ubožnejši prebivalci, posestniki in najemniki so bili obdarovani z 10—15—20 kron. Slava našim poslancem! Zahvala tudi našemu visokorodn. c. kr. namestniškemu svetovalcu in okr. glavarju v Mariboru za njegov trud in blago naklonjenost pri delitvi.

Iz Jugoslovanske Bosne. V poslednjem desetletju 19. veka smo javili v vrlem časopisu »Slov. Gospodar« o novi krščansko-katoliški slovanski občini, katera je nastala v mestu Prijedor in njegovi okolici, v jugoslovanski Bosni, med mohamedanci in razkolnimi krščani, in s kolikimi težavami in silnim pomanjkanjem smo skozi deset let zidali in napravljali prepotrebno cerkev sv. Jožefa; v tem času je ta občina postala nova katoliška župnija med drugoverci.

Ljudstvo — članovi, udje — nove župnije so Slovani iz vseh narodnostnih vej slovanskega debla, bivajočih v avstro-ogrski današnji monarhiji in nekoliko družin domaćinov bosanskih.

Vsi ti krščansko-katoliški jugo- in severo Slovani, novi župljani, so ubogega delavskega stanu, še le začetniki in v mnogem pomanjkanju v gospodarskem oziru. Izven nekoliko dela in vožnje niso mogli skoro nič doprinesti k ustanovi nove župnije, k stavbi in napravi cerkve.

Za zgoraj omenjene, prvo najpotrebnejše naprave v novi katoliški slovanski občini med raznoverci je pripomogel i vrli »Slov. Gospodar« ter naklonil nekoliko milodarne pripomoči iz Slovenske Štajerske, slavne lavantinske škofije.

Nova katoliška župnija med drugoverci je pa še v mnogem oziru po naročilu misijonskem v raznoverskih deželah zelo obširna;

razprostira se 10 ur na dolžino in 5—6 ur na širino. Katoliška župnijska cerkev tukaj stoji na mestu, kamor na vzhodno stran 9 ur, na zapadno 8 ur, na severno 7 ur in na južno 6 ur daljave ni katoliške cerkve. Razvidno je iz tega, kako manjka tukaj cerkva, kako daleč imajo med drugoverci raztreseno bivajoči ubogi katoličani do cerkve, kako redko zamorejo mnogi izmed njih priti in dohajati v cerkev in kako prepotrebno bilo je v tem okraju nove cerkve!

Neizrečeno potrebno je postalo vsaj še ene cerkve v obširnem okrožju nove župnije. O, kako tužno, žalostno je za slovansko sree, bivati med drugoverci, krščenimi in nekrščeni, pa ne slišati cerkvenega zvona, ne viditi med seboj javne hiše božje in znamenja sv. Križa na nje vzvišenem mestu, ne imeti priložnosti vsaj v nedeljo in praznik iti v cerkev k sv. službi božji in naukom krščanskim, k izvirkom milosti božjih.

Mesto Kozarac, oddaljeno od mesta Prijedor 3—4 ure, spada za katoličane v novo prijedorsko katoliško župnijo. V onem mestu in okolici nastaja vedno več krščansko-katoliških družin, večinoma siromaški delavci, katerim je prav jako potrebno imeti v onem kraju cerkev med seboj, kamor bi se zbirali k združeni molitvi, presv. daritvi nove zaveze, oživljanju in okrepčanju verskega življenja, brez kojega i narodno prave veljave in koristi nima...

Pred časom turškega gospodstva v Bosni je bila v Kozaracu katoliška župnija. Nastali so pa tam posebno zagrizeni in fanatični mohamedanci, slovanski poturčenci, kateri so pregnali in vničili tam katoličane, porušili jim cerkev, samo v bližnji gorski dolini je še ostalo 7 domačih katoliških družin, katere so postale preuboge najemniške in tlačanske raje mohamedanskih begov in agov, jako zapuščene v versko-cerkvenem oziru. V teku treh let 20. stoletja se je pa v onem mestnem okraju naselilo in nastanilo tako mnogo slovanskih trpinov, kateri srčno želijo in iskreno prosijo, da bi se jim napravila prepotrebna cerkev, ker sami še niso zmožni si napraviti hišo božjo in cerkveno vrediti in organizirati novo katoliško slovansko občino. V zaupanju v milost in previdnost božjo, v pomoč in priprošnjo blažene device Marije, ter v milodarno pripomoč krščanske slovenske ljubezni, smo se postopili za novo cerkveno napravo v onem kraju. Mnogo je bilo truda, težav, zadržkov in borbe, predno smo dobili in pripravili zemljišče za novo, sveto stavbo, ker je tam večina zemljišč v mohamedanskem posestvu.

V izhodnjo stran mesta sega romantična

»Molči, lažnjivec!« Sledila je še vrsta psov.

Nato prepri, krik, razžaljenje...

In kakor je že ta slaba navada, drugi dan ga je razžaljeni poklical na dvoboj.

Poziva ni odbil. On da bi pustil opravljati dobro ime svoje Ide? Nikakor ne!

Stopil je doli v stanovanje Idinih starišev. Povedal je materi Idini, kako da jo je včersaj razžalil njegov tovariš vpričo njega, kako so se nato sprli, a o dvoboju ni črnil.

* * *

Prišla je noč. Janko je slonil ob mizi ter mislil.

Da jutri bo opralo orožje omadeževano čast! Jutri bo pokazal onemu, da ne da opravljati Ide, da se zna biti za njeno in svojo čast.

Zagledal se je v plamen svetilke, ki je nemirno plapolal, kajti okno je bilo odprto in svež veter je vel v sobo.

Ali kaj pa, če —. Stresnil se je. — Ah menda bo jutri že mrtev ali vsaj blizu smrti! Predstavljal si je oder in na njem leži on, mirno, z zaklopljenimi očmi, upadlimi lici, s sklenjenimi rokami, prav tako kot njegova mati pred letom.

In nehote se je spomnil onih dni pred smrtjo in po smrti materini. — Vstal je in

začel hoditi po sobi, vedno hitreje, zmiraj nemirnejše. In tu — kot da bi čul glas!

»Ne pozabi Boga, vedno misli le na to, kar ugaja Njemu, ne daj se premotiti od sveta!«

Moj Bog, ali je že tako daleč? Ali je že pozabil nanjo, na svojo mater in na njene nauke?

Dolgo je še bdel Janko, pozno v noč.

Razmišljal je o mnogem, spomnil se na svoje prejšnje življenje in ko se je spravil spat, je lesketala solza v njegovem očesu, solza kesanja in obžalovanja — v srcu pa mu je nastal drug, nov sklep...

* * *

Drugi dan pa je pisal svojemu nasprotniku, da se ne dvobojuje, da je to nekrščansko, nemoralno; kratko, malo pismo.

A še isti dan je dobil tudi on pisemce. Bodisi, da se je maščeval odbiti nasprotnik s tem, da je povedal Idi o »netaktnem« postopanju Jankovem, bodisi pa je kje drugje čula o tem — zvedela je tudi Ida o vsem.

Mrak je legel v sobo. Janko je stal pri oknu in čital in vnovič čital. Ni mogel verjeti.

... Takega, ki ni še toliko častiljubljen, da bi zastavil svoje življenje za čast svoje zaročenke, takega, ki se boji biti se za svojo in svoje drage čast, takega ne morem ljubiti!

— Ostani srečen in pozabi! —

Torej i ona, njegova Ida, je taka kot vsi drugi, i ona ima iste nazore, one pogubne nekrščanske nazore! I njo mora ostaviti, če se hoče ravnati po opominih svoje matere! — Tu Ida in z njo sreča — tam mati in njeni nauki.

»Ne pozabi Boga... ne daj se premoti od sveta —«

Je li pa res z Ide vsa sreča?

Po dolgem, groznem duševnem boju pa je raztrgal pismo na drobne kosce.

»Evo, tako je z mojo srečo«, si je mislil, »razpršila se je in ne bo je več. — Toda ne! Glej, tam zahaja solnce in skrilo se bo za gorami, a ne za vedno! Kmalu se zopet vzdigne v vsej svoji moči, v vsej svoji lepoti in veličastvu!...«

In zdelo se mu je, kot da mu kdo polaga roki na rameni z vso ono ljubeznijo, ki jo čuti mati za svojega dobrega otroka, in da mu šepče:

»Janko, vedi, da boš tako srečen, a le tako. — Ravnaj se po svoji vesti in po naukih svoje matere! Ne pozabi Boga... ne daj se premotiti!«

Zakril si je obraz z rokama in postal zadovoljen. Čutil je, da se mu neka druga, tiha, prej nepoznana sreča seli v srce...

dolina med kozarške gore, pri kraju te doline je podolgovato zaokrožena ravnina, na njej se dviga sam za sebe stoječ krasni grič, tega smo porabili za novo cerkveno stavbo. Ta homec ima dva ravna oddelka na sebi, enega pri sredini višine, a drugega na vrhuncu svojem, na kojem bode stala nova cerkev Marije device pod naslovom: »Naša ljuba Gospa in vedna pomočnica.«

Na osmi dan slavnega praznika presv. Reš. Telesa Kristusovega je bil blagoslovljen temelj in glavni temeljni kamen. Prvokrat so se zbrali ubogi tamošnji katoličani s svečenstvom cerkveno-bogoslužno na onem holmcu. Ovenčani s cveticami je nosilo 16 mož na nosilu v procesiji glavni temeljni kamen med sv. roženvenško molitvijo na holmec, kjer se je cerkveno obredno vložil v podstavo sprednje stene svetišča božjega in blažene Device Marije. V temeljni kamen vložilo se je: Pergamentne spominske listine, več slovenskih in hrvatskih krščanskih časopisov, tudi »Sl. Gospodar« in »Naš Dom«, ter sv. zemlje in kamenčkov iz sv. krajev, sv. dežele Palestine. Ubogo revno ljudstvo pri tem sv. opravilu zbrano, je bilo tako verno prešinjeno, da je sv. ganutja močilo tla s solzami. Ta griček v gorski ravnici stoječ, obdan naokolo amfiteatralično z visokimi gorami, ob gričku teče bistra gorska reka, je jako podobno in slično sv. kraju v Lurdu; zato pa želimo ob strani griča v kamenito pečino, ravno pred presbiterijem cerkve, napraviti lurdsko votlino in v njej podobo lurske brezmadežne spočete Marije Device. Naj bi imeli ubogi krščani, živeči med raznoverci, drugi, mali jugoslovanski Lurd, v tolažbo, v spodbujanje in poživljenje jedino prave sv. vere krščansko-katoliške, pa eno v obče javno pribežališče k tolažnici in pomočnici kristijanov — deviški Materi božji.

Dragi Slovenci! Dragi in mili nam bratje in sestre po veri in narodnosti! Ako bi zamogli in blagovolili si kaj pritrpati in darovati v pripomoč, da zamoremo začeto svetišče Marijino nadaljevati, dovršiti in napraviti, prosimo in želimo blagodušne milodarne pripomoči. Posebno se pa priporočamo za podporo in sredstva, da moremo v novo svetišče napraviti dostojni oltar s tabernakelom, podobo Marije Device — naše ljube Gospe in vedne pomočnice, kip brezmadežne lurske Matere božje v skalnato votlino, kelih, svečnike ter drugo bogoslužno orodje, posodo in obleko; pa vsaj en 100—150 kg težki zvon. Pomagajte nam revežem k vsemu temu in »Naša ljuba Gospa in vedna pomočnica« bode vam obilno pomagala. Zbrani verni katoliški Slovani v novem svetišču božjem in blažene device Marije bodo pa združeno molili in prosili za Vas in Vaše mile in drage, žive in umrle. Ako bi kdo blagovolil kaj darovati in poslati, prosimo na ta naslov: Rimo-katoliški župni ured sv. Josipa u Prijedoru. Pošta: Prijedor. Bosna.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Ljudski shod. Dne 26. julija popoldne ob 4. uri se vrši v Hočah pri Gselmanu politični shod. Govorila bosta deželni posl. g. Ivan Roškar o političnem položaju in g. dr. Vlad. Sernec o narodno-gospodarskih težnjah spodnještajerskih Slovencev. Slovenci iz Hoč, Maribora, mariborske okolice, Št. Petra, Slivnice, Frama in bližnjih župnij, udeležite se mnogostevilno shoda, na katerem bo prvokrat govoril v mariborskem okraju kmetski poslanec g. Roškar. Na svidenje v nedeljo v Hočah!

Promocija. Dne 21. julija je bil gosp. Janko Šlebingger od Sv. Ane na Krembergu na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja filozofije.

Zrelostni izpiti na tukajšnji gimnaziji pod predsedstvom nadzornika dr. P. Stornika so se včeraj, dne 21. t. m. končali. Udeležilo se jih je 23 Slovencev in 6 Nemcev. Z odliko so naredili Slovenci Dolinšek Eduard, Fludernik Ignacij, Prekoršek Ivan, Jurhar Martin in eden Nemec. Eden ima prestati poskušnjo iz nemškega jezika po velikih počitnicah, drugi so srečno prebili izpite.

Odlikaši na mariborski gimnaziji. Z odliko so izvršili drugi tečaj preteklega šolskega leta na tukajšnji gimnaziji sledeči dijaki: I. razred: A. Gomzi, A. Goričan, J. Klemenčič, H. Kmet, Fr. Kolar, A. Svetina. II. razred: Fr. Ivanšek, K. Leskošek, K. Ostir, A. Rezman, Fr. Veble, P. Vesenjak, Fr. Zelenko. III. razred: Stanko Majcen. IV. razred: Fr. Šlibar, M. Umek, A. Vrščič, N. Vrabl, P. Živortnik. V. razred: L. Brunčko, K. Kniely, A. Schmid. VI. razred: J. Lesničar, J. Rajšp. VII. razred: E. Gaber, J. Leskošek, A. Mayer, A. Mum, F. Robar. VIII. razred: M. Jurhar.

Abiturijentska veselica v Narodnem domu v Mariboru. V soboto, dne 25. jul. prirede mariborski slovenski gimnazijski abiturijentje v veliki dvorani mariborskega Narodnega doma veselico (koncert, ples in prosta zabava). Sodeluje slavna celjska narodna godba. Ker je čisti dobiček namenjen »Dijaškemu domu« v Celju, je želeli mnogobrojne udeležbe in se preplačila hvaležno sprejemajo. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnice se dobijo v soboto od 2—4 in zvečer pri blagajni od pol 7. ure naprej.

Mariborske novice. Utonil je v Dravi dne 19. julija usnjarski pomočnik pri Györeku. Upal si je predaleč v vodo. — Dne 22. julija so se, kakor je navada, vozili abiturijentje s fjakterji k profesorjem se zahvaljevat. Pri profesorju Metzlerju pa se Slovenci niso oglasili. Pravijo, da Metzler Slovencev nima posebno rad.

Izpod zelenega Pohorja. Tako torej! Trgovec z železnino v Mariboru, Frangež, noče mirovati. Kakor ste v zadnji številki poročali, izročil je pismo, katero mu je pisal naš g. Fr. Mlakar zaradi volitev v okr. zastop slovenjebistrski, državnemu pravdniku, naj zasleduje g. Mlakarja. Naj dela, kar hoče, a mi bomo tudi delali, kar bomo hoteli!

Zaradi hudodelstva razžaljenja Veličanstva cesarja je bil v soboto, dne 18. julija pred c. kr. okrož. sodiščem v Mariboru obsojen v trimesečno ječo Herman Rositsch, bivši jurist, iz znane tržanske obitelji v Ljutomeru. Taka hudodelstva se dogajajo med spodnještajerskimi Nemci. Njihovi časniki molčijo o tej obsodbi. Če pa je bil kak Slovenec le zavoljo majhne stvari obsojen, že jo razbojnajo in razkričijo po celem svetu ter hinavsko rekajo: Taki so Slovenci! Zapomnimo si dobro nemško ljubeznjivost nasproti Slovincem!

Kako mislijo olikani Nemci o naših spodnještajerskih nemškutarjih? Peljal sem se v pondeljek, dne 13. julija od postaje Gor. Radgona v Hrastje. Peljala sta se tudi dva gospoda in sicer elegantna gospoda, po narodnosti trda Nemca. Ker razumem nekoliko nemški, poslušal sem prav pazljivo njiju pogovor. Govorila sta, kako velika neumnost je, zatajiti svoj narod, iz katerega je človek izšel ter se siliti v drugi narod. Omenjala sta naše slovenske propalice, kako se silijo v nemški narod. Toda nas je sram takih izdajalcev, ker ako niso zvesti svojemu rodnemu jeziku, koliko manj zvesti še bodo tujemu, rekel je eden gospodov. Glejte torej vi nemškutarji, vi izdajice, vi propalice slovenske, kako vas sodi pošten Nemec. Sram ga je vas. Nemškutarji pamet, pamet!

Zivinski sejem. V pondeljek, 27. julija t.l. bode v Framu živinski sejem. Slisi se, da pride mnogo kupcev.

Umrl je 10. t. m. Franc Randl, posest. in župan v Št. Pavlu pri Preboldu, v 44 letu svoje starosti. Bolehal je na sušici, katera ga je spravila v najlepši moški dobi v grob. Pogreb, ki se je vršil 12. t. m. ob mnogo-

brojni udeležbi je pokazal, kako priljubljen je bil rajni. N. v m. p.! — V sredo, 22. t. m. je umrla gospa Terezija Urm, soproga poštarja v Vuhredu. — Umrla je nagle smrti pri delu na polju 36letna Marija Vengust iz Bovš pri Vojniku. — Umrl je g. J. Košan, posestnik v Gornji Ponkvi pri Velenju, oče g. prof. Jankota Košan v Mariboru. Blagi pokojnik je bil skrben gospodar ter plemenit in značajan mož. Svetila mu večna luč!

Slov. Bistrica. Dne 3. avg., torej ne kakor je objavila »Südt. Presse«, 27. julija, bo obhajal preč gosp. Anton Hajšek, kn.-šk. konz. svetovalec in častni kanonik lavantinski, dekan in mestni župnik v Sl. Bistrici, svojo zlato sv. mašo. Ker izide o tej priliki posebna knjižica, v kateri se opisuje življenje in delovanje preblagega g. zlatomašnika, ne bomo tukaj posebej govorili. Kličemo pa danes iz dna srca, naj nam usmiljeni Bog vrlega rodoljuba, blagega prijatelja in izbornega dušnega pastirja ohrani še mnoga leta! Ker ima preč. g. zlatomašnik mnogo znancev in prijateljev, pa bi se lahko zgodilo, da bi ta ali oni ne dobil osebnega povabila, smo pooblaščen tem potom povabiti vse p. n. prijatelje, da se vdeležijo te izredne slovesnosti. — Slavnostni odbor.

Ptujske novice. Dne 16. t. m. je utonil v Dravi 18letni mizarski učenec Ant. Vojsk. — V soboto, dne 18. t. m. je utonil v Dravi pri kopanju geometer Mihelič.

Deželna šola za gluhoneme. Na Sp. Štajerskem se bodo sprejemali gluhonemi otroci v to šolo naslednje dni: v Celju dne 28. jul. v mestni deški šoli; v Poljčanah dne 29. julija v ljudski šoli; v Mariboru dne 30. julija v deški šoli v kazinski ulici.

Trtna uš v okraju Ljutomer. Okraj. glavarstvo v Ljutomeru razglasa: Trtna uš se je v okraju Črešneveci uradno dognala. Tudi občine Polički vrh, Gornja Radgona, Šratovec, Ščavnjska dolina in Gerlova so na sumu, da so okužene po trtni uši ter se prišetejejo okuženemu okraju. Zatorej se opozarja na dotične postavbe, da je prepovedan vsak izvoz trt iz okuženih krajev in vsega orodja, katero pride v dotiko s trtami.

Konkurz. Mariborsko okrožno sodišče je dovolilo konkurz o premoženju Rudolfa Kolbesen, trgovca v Grabah pri Središču.

Samomor. Obesila se je 70letna Marija Farnik v Vojniku. Mešalo se ji je že dalj časa.

Nesreča. V Škofji vasi je padel raz lipo Franc Kompolšek ter se tako težko poškodoval, da bode težko okreval. — Pri Sv. Andražu v Slov. gor. je padel v noči od 12. na 13. t. m. delavec Alojzij Blis v 18 klastrov globek studenec ter utonil. — V petek, 17. t. m. je utonil na Bregu pri Ptuju 10letni Franc Muster.

Ogenj. Dne 18. t. m. okoli 9. ure dop. je začelo goreti v Ljubnem v Sav. dolini gospodarsko poslopje Franca Sušnika po dom. Krileza. Domača požarna bramba, ki je bila zelo hitro na mestu nesreče, je zabranila ogenj, da se ni dalje razširil ter zaprečila, da nima posestnik mnogo škode. — V Konjicah je dne 17. t. m. v teku ednega meseca četrtočkrat gorelo. Zgorelo je gospod. poslopje slikarskega mojstra Martina Kovač. Bržkone je ogenj zanetil hudobna roka. — Dne 19. t. m. ob 1. uri popoldne je začelo goreti gospod. in hišno poslopje g. Dominko p. d. Najžarja v Kicarju št. 153. Pogorelo je popolnoma vse; živino so z najskrajnejšo silo rešili, pač pa ljudje niso drugega obvarovali ognja, kakor kar so imeli na sebi. Stara in mlada gospodinja ste si precej opekli roke in noge. Tri tedne star otrok jo bil v veliki nevarnosti, da zgori, ker je njegova postelja že tlela, ko so ga vzeli iz zibelke. Prav čuditi se je, da niso pogoreli tudi sosedje, ker se je streha najbližnjega že vnela. Posestnik ni bil zavarovan ter ima zato prav občutno škodo, ker mu je vso krmo za živino, kakor ves spravljen živež popolnoma uničil požar. Zanetil je baje štirileten otrok. Pazite na otroke in nikar naj nikdo ne za-